

DĚLOSTŘELECKÉ ROZHLEDY

Redaktor: Podplukovník gšt. Josef Churavý.

Podplukovník děl. Ferdinand Bašný :

Úprava terénu dělostřelectvem.

A. Za boje ve volném terénu.

Při střetnutí, jakmile baterie zaujmou palebná postavení, třeba ihned začít upravovat terén. Vede k tomu potřeba bezpečnosti personálu a materiálu a pak okolnost, že nikdy nevíme, jak se boj vyvine a jak dlouho zůstaneme v postavení. Můžeme tu setrvat buď jen několik hodin anebo několik dní nebo týdnů. Proto je nutno začít ihned upravovat postavení děl, postavení kolesen a pozorovatelů, a to s použitím veškerého mužstva. Je-li obsluha zaměstnána střelbou, použijeme záložního mužstva.

Především začneme zastírat a upravovat zem. Obsluha upravuje stanoviště děla (palební plán); v měkké půdě zhotoví ložiště s rýhou pro rydlo (hatě). Pak se vykopají po obou stranách děla zákopy asi 70 cm široké, 2 m hluboké a 2 m dlouhé, se schůdky k dělu a co možná kolmo k předpokládanému směru nepřátelské palby. Hlína se ukládá směrem k nepříteli a maskuje se ihned okolními rostlinami. Dobré zastírání postavení závisí především na dovednosti prvního důstojníka. Sítě nad děla, jsou-li nataženy vysoko, nejsou praktické, neboť vrhají stíny (ostré hrany). Sítí lze použít jen tehdy, jsou-li dostatečně nízké, t. j. je-li dělo zapuštěno do země, čímž se zamezuje vrhání ostře ohraničených stínů. Sítě se pak obloží okolními rostlinami.

Upozorňuji na jednu oblíbenou chybu ze světové války, kde se kolem postavení děl stavěly větve a malé stromky. Takový umělý lesík je letci ihned nápadný, zvláště má-li po ruce fotografii téhož prostoru před příchodem baterie. V palebném postavení v lese, na svahu přivráceném k nepříteli, je ovšem dobře postavit stromky před dělo v náležité vzdálenosti. Při střelbě pak odstavíme jeden anebo dva stromky ve směru výstřelu a po střelbě je opět postavíme. Tento způsob zastírání však je možný jen v hustém, nízkém lese.

Na pozorovatelně dá velitel baterie vykopat zákop asi 80 cm široký, 1,5 m dlouhý, 1,5 až 1,8 m hluboký a umístí se v něm s poddůstojníkem pro střelbu a 1 telefonistou. Zbytek družiny (patrači a telefonisté) se skryje v blízkém krytu, a není-li takového, vykope si na skrytém místě za pozorovatelnou ještě jeden zákop. Pozorovatelná se pak pečlivě maskuje podle okolního terénu. Při tom dbáme, aby na pozorovatelně nebyl žádný ruch a aby telefonní vedení nebylo vedeno na tyčích až k samému zákopu. Za světové války se prozradily pozorovatelně obyčejně tyčí u samého zákopu s 2 až 3 telefonními vedeními na ní upevněnými. Pozorovatelnou umístíme výhodně na okraji nějaké clony, nikdy však na nejvyšším bodě některé výšiny. Umístíme ji na svahu nebo v sedle nenápadně v poli nebo za mezí. Výhodná jsou palebná postavení a pozorovatelná v silničním příkopu.

Postavení kolesen volíme tak, aby bylo možno postavit koně pod střechu (v noci). Jinak je postavíme do skrytu blízko cesty a dbáme,

aby byla umožněna nenápadná manipulace se střelivem a p., zvláště při sloučení kolesen s bojovým trénem.

Další úprava palebného postavení se vyvine tak, jak bude pojednáno v úpravě terénu na ustálené frontě.

B. Na ustálené frontě.

I. Všeobecně.

1. Technická zařízení dělostřelectva musí být budována v souladu se zařízeními pěchoty. Velký dostřel dělostřelectva nesmí mít za následek, že postavení děl jsou daleko za předním zákopem, avšak nesmí zase být příliš blízko, snad v rozptylu střelby, řízené na postavení pěchoty.

Dělostřelectvo rozmístíme do hloubky tak, abychom měli jistotu, že při nepřátelském vniknutí (průlomu) do našeho postavení nebude větší část dělostřelectva jedním rázem vyřaděna. Rozmístěním do hloubky ztěžujeme též zaplňování palebného postavení a zabezpečujeme řádnou obranu (vzájemnou podporu) proti tankům. Je záhodno využít některé části hlubokého systému pěchoty k zabezpečení dělostřelectva (záštita). Každá baterie musí být zařízena a připravena k boji zblízka.

Palebná postavení s nestejnými rozstupy děl musí být roztroušena v terénu. Při tom připravíme dostatek záměnných postavení, aby se předešel účinek dobře zastřílených nepřátelských baterií.

Pro posilové baterie musí být učiněny tytéž přípravy jako pro záměnná postavení (pozorovatelná, stanoviště děl, cesty příjezdu a p.).

Na úpravu klamných baterií se nesmí nikdy zapomenout.

2. Skryté příjezdy ke všem postavením jsou důležité pro udržení bojové schopnosti dělostřelectva. Tam, kde nepřítel má možnost pozemního pozorování do prostoru palebných postavení a na cesty příjezdu, třeba v hojné míře zastírat. Nesmějí být žádné komunikace, na kterých by nepřítel mohl pozorovat ruch. Vždy je dána možnost zastříti každou důležitou cestu.

3. Zastírání je třeba věnovat co největší péči, aby se nepříteli ztížilo co nejvíce pozorování pozemní i vzdušné. Ke klamání nepřítelů třeba v souladu s maskami vybudovat klamná postavení.

4. Obráncům třeba vštípit, že bez rozkazu nesmí nikdo zpět. Je povinností každého jednotlivce kterékoli zbraně, aby nepřítele, který vnikl do postavení a je mu v boku nebo v týlu, co nejúčinněji potíral.

5. Každý velitel dělostřelectva je povinen obeznámiti se co nejdůkladněji se všemi zařízeními vlastního postavení (i pěchoty), avšak též s postavením svých sousedů, aby v čas potřeby mohl sousedům poskytnout nejúčelnější pomoci.

II. Plán obrany.

6. Velitelství vedou plán obrany, vztahující se na všechny bojové jednotky jim podřízené, jenž má za podklad poměry u nepřítele a vlastního obranného postavení.

Každý velitel skupiny si založí tyto mapy:

a) mapu situace vlastní a nepřátelské pěchoty, nepřátelských baterií a jejich záměnná postavení, cesty, polní dráhy, vztahné body,

b) plán 1 : 10.000 s podrobnostmi nepřátelského postavení a s působností vlastního dělostřelectva,

c) plán činnosti nepřátelského dělostřelectva. Celkový měsíční přehled nepřátelské činnosti se pak zakreslí do zvláštního plánu, který zůstane u velitelství skupiny. Tyto plány nám pak umožní zjistit ony prostory, které třeba brát v úvahu pro zřízení skladů nebo táborů a pro cirkulaci nebo jako pásma pro postup záloh,

d) plán pozorovaten a spojení všech druhů.

Tyto pomůcky jsou podkladem plánů obrany a musí být známy jak velitelům skupin, tak jejich pomocníkům.

7. Velitelé oddílů a baterií mají pak náčrty (event. plány) se zakresleným průběhem nepřátelské i vlastní první linie a s nejdůležitějšími nepřátelskými zařízeními; pak si vyznačí zajištění za dne i v noci a obsazení vlastní posice, kdyby nepřítel podnikl útok.

8. Velitelé musí se svými podřízenými veliteli procvičit všechny eventualy, které by se během boje mohly vyskytnout. Všechna opatření musí být učiněna až do nejmenších podrobností, aby nikdy nenastal případ, který by byl překvapením obránce a jeho vedení.

Všechna tato opatření třeba opětovně cvičit; na krátký rozkaz musí každý muž vědět, co třeba učinit.

III. Volba postavení.

9. Výhodné pozorovatelný, které dovoli pozorování do nejbližšího předpolí jsou nezbytně nutné. Musí být učeněny do hloubky a tak umístěny, aby nepřátelská dělostřelecká příprava je z pozorování nevytloučila. Požadavku výhodného pozorování musí se často podřídit určení předního okraje hlavního postavení. Proto se musí před stanovením průběhu předního zákopu vždy určit místa pro pozorování dělostřelectva a pěchoty.

Přední zákop pěchoty musí zajistit jak prostory pozorovaten, tak prostory kryté a skryté, které třeba brát v úvahu pro umístění dělostřelectva. Musí být dostatek výhodných a skrytých spojovacích cest za pásmem obrany, hlavně pro příčné a podélné spojení. Čím lépe jsou před postřelováním zabezpečeny příchody do postavení, tím lehčí je zásobování vojsk a udržení jejich schopnosti k boji.

IV. Palebná postavení.

10. Pravidelné uspořádání palebného postavení je neúčelné. Stanoviště děl určíme při využití terénu a přirozených masek v nepravidelných rozstupech, nejméně 20 m od sebe. Sestupný terén a měkká půda za postavením jsou výhodné; zeslabují účinek nepřátelských střel. Vzestupný terén za postavením je nevýhodný. Proti útoku tanků volíme postavení za překážkou nebo tak, abychom se mohli na místě bránit přímou střelbou a nemohli být překvapeni.

Pro obsluhu a střelivo vybudujeme úkryty proti těžkým střelám, při nedostatku materiálu alespoň proti granátům hrubých děl.

Každé postavení zařídíme pro boj zblízka a opatříme překážkami, které mají být skryty leteckému pozorování. Třeba též dbáti, aby záblesky nebylo vidět z pozemních pozorovaten a z balonu.

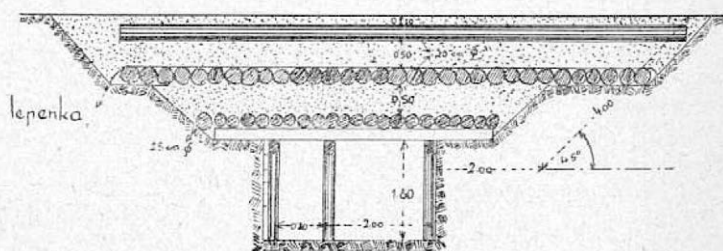
Podle umístění děl se řídí uspořádání krytů pro obsluhu a střelivo, pak spojovacích zákopů. Úkryty pro obsluhu jsou v samé blízkosti děl. K uložení střeliva zřídíme několik menších úkrytů mezi děly a na křídlech. V postavení těžkých děl uložíme v různých úkrytech střely odděleně od nábojek. První důstojník má bojové stanoviště podle místních po-

měrů, obyčejně za křídlem. Stanoviště děl spojíme jak mezi sebou, tak i s druhými úkryty spojovacími zákopy, které mají buď náspy nebo jsou klikatě vedeny. Kde třeba, zřídíme též zadní násep, ten však musíme opatřit mezerami pro míření na zajišťovací bod.

Nejprve zřizujeme úkryty pro obsluhu, pak pro střelivo a na konec zabudujeme děla. Pro odpočívající obsluhu a střelivo, kterého není třeba u děl, vybudujeme v náležité vzdálenosti (mimo nepřátelský rozptyl) úkryty a spojíme je s palebnou baterií spojovacími zákopy. V těch umístíme obvazistě a latriny, podle okolností i kuchyni.

11. Úkryty budujeme dvojím způsobem: buď po vykopání jámy jako dřevěné, železné nebo betonové konstrukce, nebo jako štoly (kaverny) vedené do země nebo do skály. Železné konstrukce budou výjimkou, neboť nutné množství železa s potřebným profilem nebude vždy po ruce. Konstrukce dřevěné musí mít silné stropy, tím neuniknou vždy pozorování nepřítele. Bude třeba je zapustit hluboko do země.

12. Na betonové úkryty použijeme mičanáho betonu nebo železového betonu, jakož i trámů z železového betonu. Všechny stavby z železového betonu dostanou pevnou vnitřní konstrukci a kolem ní provedeme betonování. K vnitřní konstrukci použijeme ohýbaných a plochých kusů vlnitého plechu, dobře vyztužených dřevěných spojů, železných nosičů a kolejnic, silných klád — podle způsobu stavby — k podpěře stropu a jako výplně bočních stěn. Jednoduché výplně deskami užíváme jen u menších, podřadných staveb. Odolnosti proti účinku střel dosáhneme jediné silnou vrstvou betonu.

Obr. 1. Úkryt pro obsluhu.

13. Betonové stavby mají proti těžkým střelám strop silný nejméně 1'25 m, proti 15 cm granátům 1 m i s vnitřní železnou konstrukcí. Nedo-
poručuje se světlost úkrytu přes 2 m. Bočné stěny proti těžkým střelám jsou 1'50 m, proti granátům 1 m silné. Bočné stěny ve směru střelby obložíme silnými vrstvami země. Proti vniknutí těžkých granátů zespod třeba zhotovit jednotnou, 0'50 m silnou fundamentální desku, která zvláště v lehké půdě má být vždy zhotovena. Místo této desky můžeme zapustit úkryt do země na 4'50 m (proti granátům) nebo na 6 m (proti těžkým střelám).

Na stavby betonové užíváme speciálního cementu, jenž má zvláštní tvrdost a více než dvojnásobnou pevnost obyčejného cementu.

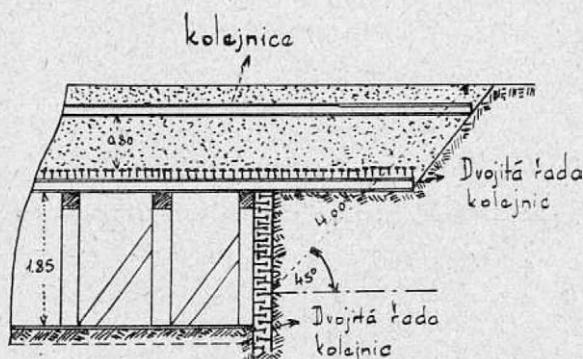
14. Úkryty zbudované ze dřeva nebo železa mají odolnost jen proti granátům (15 cm). K vnitřní konstrukci použijeme kulatiny v průměru 30 cm nebo klád 30/25 cm. Světlost nesmí překročit 2 m. Nosiče stavíme od sebe na 1 m a rámce dobře svážeme. Jako strop dáme dvě vrstvy ku-

latiny 25 cm nebo 20/25 cm klády. U staveb dřevěných dáme na strop vrstvu země 50 cm, na tuto kulatinu 25 až 30 cm, pak opět 50 cm země a na tu třetí vrstvu kulatiny a tu pokryjeme opět 30 cm vrstvou země. Vrstvy kulatiny klademe střídavě souběžně a kolmo na směr střelby (viz obr. 1).

15. Stropy zhotovené ze železa mohou být slabší. Vnitřní strop se skládá ze dvou vrstev kolejnic nebo je to jedna vrstva nosičů, na kterou přijde 50 cm země, pak dobře svázaná vrstva kolejnic nebo nosičů jako vrstva nárazová. Tu zakryjeme vrstvou země (viz náčrt 2).

16. Kombinované stropy možno též zhotovit. Tu se doporučuje horní vrstva z kolejnic, spodní ze dřeva. Vrchní tvrdou vrstvu pro náraz můžeme též nahradit betonovou deskou nebo vrstvou kamenů (štěrku) zalitých betonem.

17. Dřevěné, železné nebo betonové stropy musí přesahovat úkryt na straně k nepříteli tak daleko, aby střely vniklé pod úhlem 45° až 60° do hloubky 4 m explodovaly alespoň na 2 m od vnější stěny úkrytu (viz náčrt 1). Nemůžeme-li tomuto požadavku vyhovět, musíme stěny úkrytu zhotovit ze dvou řad klád 25/30 cm nebo je chránit dvojitou vrstvou kolejnic (viz obr. 2).

Obr. 2. Úkryt pro obsluhu.

18. Štoly jsou odolné proti těžkým střelám, jsou-li pod povrchem země v hlíně nejméně 10 m, ve skále asi 8 m. Odolnosti proti granátům dosáhneme v zemi při 5 až 6 m, ve skále při 4 až 5 m. Není-li vrstva země nebo skály dostatečně silná, můžeme odolnost zvýšit zhotovením nárazové desky (beton, nosiče, kolejnice, kamení s cementem). Vzhledem na otrasy země při postřelování je u štoly nutná pevná vazba se silnými příčkami. Nosiče dáváme na 1 m od sebe.

I v pevné půdě vykládáme stěny. Při nedostatku desek však vždy strop, neboť při postřelování odtrhnou se vždy kusy země nebo skály se stropu.

Účelné uspořádání vchodů a východů je velmi důležité. Vedeme je se sklonem 1 : 1. K vyložení vchodů upotřebíme především klád, pak rámy ze silných fošen. Vyložení vchodů musí být dobře vázáno a vzepřeno. Vchody proti zasypání se zajistí betonovými deskami nebo nosiči a kolejnicemi. Vchody jsou 1.80 m vysoké a nejméně 0.8 m široké. Chráníme je proti vniknutí plynu dvojitým závěsem (houně), které navlhčíme buď vodou s vápnem anebo draslem nebo louhem z dřevěného uhlí. Pevné

dveře jsou nevýhodné proto, že při postřelování jejich části někdy zatarasí přístup.

19. Úkryty vedle sebe umístěné musí být odděleny 5—6 m silnou vrstvou země.

20. Dobře stavěné sklepy mohou se stát ochranou proti těžkým střelám, když je buď vyztužíme betonem nebo nad klenutím opatříme vrstvou betonu.

21. V postaveních, která můžeme dlouhou dobu budovat, mají všechny důležité úkryty (pro obsluhu a pozorovatelný) odolat těžkým střelám, všechny ostatní granátům (15 cm). Jsme-li nuceni budovat postavení v blízkosti nepřitele, lze provádět jen jednoduché stavby, a tu se spokojíme úkryty odolnými granátům.

22. Je třeba zařídit úkryty k obývání co nejpohodlněji, neboť tím zvyšujeme bojeschopnost vojska. Kde je k tomu čas a pracovníci, doporučuje se mimo úkryty u děl zřídit v blízkém okolí nouzové baráky. Použijeme jich v době klidu pro mužstvo, které není v hotovosti, a to proto, aby mužstvo nebylo stále v podzemních krytech, neboť tyto kryty mají špatný vliv na zdraví vojínova. Plochu pro úkryty určujeme tak, že počítáme na muže 1'2 až 1'5 m². Tam, kde úkryty slouží jen hotovostní službě, počítáme na muže 0'6 až 0'8 m².

23. K nepropustnému zakrytí stropů se hodí asfaltová země, pak vlnitý plech a lepenka. Můžeme též položit podlahu. Jako lůžek se užívá dřevěných pryčů nebo sítí. Dobré osvětlení a možnost vytápění zvyšují pohodlí. K větrání zříkáme trubice. Úkryty na střelivo nebo nábojky vyložíme lepenkou, podlahu, event. i stěny asfaltovými cihlami.

24. Ve všech úkrytech uložíme záložní dávku (minerální vodu), pak náradí k uvolnění vchodů, kdyby byly zasypané, a osvětlovací potřeby. Udržování těchto zásob třeba přísně kontrolovat. Blízko úkrytů třeba vykopat studně. Vyžádáme si asi 10 cementových rour 70 cm vysokých, světlosti 1 m, a podkopáváním je zapouštíme do země. Též vybudování kuchyňských úkrytů nedaleko studní se osvědčilo.

25. Pro rozhlášení poplachu opatříme úkryty sirénami a gongy. Poplachová zařízení, připojená na otevřené drátové spojení, nebo taková, kterých při nasazené masce nelze použít, jako na př. píšťaly, se ve všech případech neosvědčila.

26. Úkryty pro signální stanice, pro střelivo, světlomety stavíme podle týchž zásad, jak dříve uvedeno. Přihlížíme jen k účelnosti stavby. Stavíme je vždy stranou od spojovacích zákopů.

27. Veškeré vzuadu umístěné střelivo, ležící ještě v dosahu nepřátelského účinku, musí být uloženo v úkrytech odolných granátům (využití sklepů, jeskyní). Jen za příkrými svahy, které zajišťují kryt proti nepřátelským střelám, uložíme střelivo volně a chráníme proti povětrnostním vlivům. Střelivo umístíme ve skupinách tak daleko od sebe, aby vybuchnutí jedné skupiny nezpůsobilo vybuchnutí skupiny druhé. Všechny zásoby střeliva, umístěné mimo nepřátelský účinek, skryjeme pečlivě před leteckým pozorováním.

28. Stanoviště děl zapustíme tak daleko do země, abychom dosáhli nejlepšího krytu. Výška krytu se řídí palebnou výškou děla a nutným sklonem při střelbě. Čelní stěnu neděláme; jsme-li však k tomu přinuceni, zhotovíme ji 4 m silnou. Prach, který se při střelbě vyvine, často prozradí palebné postavení. Proto poléváme zem před ústím hlavně vodou.

pokrýváme drnem, asfaltovou zemí nebo betonem. Velikost stanoviště děla se řídí úhlem působnosti. Hledíme dosíci 120° (mimo děla se zvláštní úhlohou).

29. Stanoviště děl, krytá proti granátům, se mnohdy osvědčila. Jejich vybudování však vyžaduje mnoho času, materiálu a pracovníků. Mají nevýhodu malého pole působnosti. Proto se doporučuje budovat je jen pro děla se zvláštním úkolem (děla pro boční střelbu v pásmu pěchoty a p.). Krytá stanoviště děl proti šrapnelům a střepinám granátů se nebudují.

30. Otevřená stanoviště děl třeba co nejpečlivěji maskovat proti leteckému pozorování. Překlenout stanoviště drátěnými sítěmi, na které položíme rostliny nebo listí, se doporučuje. Též zakrýt děla chvojí nebo postavením masek z plátna je výhodné.

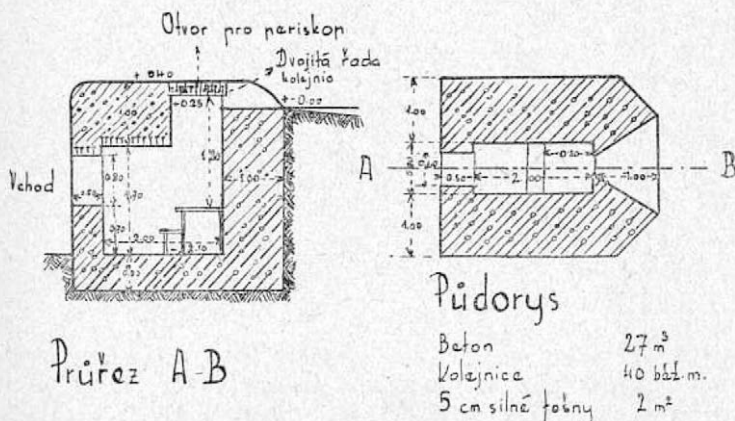
Zastření palebného postavení třeba kontrolovat vlastními letci.

31. Studny v palebném postavení a díry na vodu vedle děl se velmi osvědčily. Vodu lijeme do hlavní nebo je obkládáme mokkými hadry.

V. Pozorovatelný.

32. Dělostřelecké pozorovatelný v přední linii pěchoty nebo hned za ní jsou brzy zničeny a padnou lehce do rukou nepřítele. Nejdůležitější z nich musí být umístěny tak daleko vzadu, aby se vymknuly střelbě, ležící na předních liniích pěchoty. Proto musí být učeněny do hloubky. Pozorovatelný třeba v terénu velmi pečlivě zastírat a podle možnosti vybudovat proti těžkým středům. Pomocné a záměnné pozorovatelný třeba připravit v dostatečném počtu.

Stavba pozorovatelný má umožnit vedle pozorování úhlovým dalekohledem, zrcadlem anebo periskopem též přímé pozorování střílnami (obr. 3). Vysoké pozorovatelný (na stromech) se osvědčily. Třeba je opatřit štíty tak silnými, jakých se používá proti puškovému střelivu. Využít budov anebo věží, které lze účelně zařídit pro pozorování, je někdy výhodné.

Obr. 3. Pozorovatelna.

33. Zabudování minometů se provádí podle týchž zásad, jako u děl. Palebná postavení, pozorovatelný, úkryty a spojovací zákopy třeba založit stejným způsobem. Zabudovat minomety přímo v bojovém zákopu pěchoty se nedoporučuje. Hlavní ochranu proti střelbě nepřátelského děla

lostřelectva a minometů třeba hledat v založení mnohých nenápadných záměnných palebných postavení a v pohyblivosti.

VI. Masky a klamné stavby.

34. Třeba klást zvláštní důraz na to, aby nepřítel snadno neobjevil naše stavby. V otevřeném přehledném terénu třeba provádět větší stavby za noci nebo při mlhavém počasí, nemají-li být předčasně prozrazeny. Všechny přirozené masek, které jsou v terénu, třeba co nejvíce využít. Na přirozeném porostu třeba co nejméně měnit. Stavby nemaskujeme teprve po jich zhotovení, nýbrž již během prací. Třeba je obložit rostlinami z okolí, neboť zvláště čerstvě vyhozenou hlínu je daleko vidět. Třeba se při stavbách vystříhat ostrých hran a rohů, pak dlouhých, vodorovně vedených čar a ostrých změn ve svahu. U staveb betonových možno ještě před ztvrdnutím betonu vtlácti do něho mech s kořeny s přimícháním malty. Příchod k úkrytům, pozorovatelnám, stanovištím děl a minometů třeba pečlivě ukrýt. K tomu použijeme sítě pokryté roštím nebo umělých porostů. Překážky se stanou použitím železných kulů méně viditelnými.

35. K zastření pohybu na cestách použijeme umělých masek. Ty musí znemožnit pozorování z různých směrů, a proto je rozstavíme v terénu roztroušeně a stupňovitě. V krajinách, kde je stálé silné vzduchové proudění, nesmějí masky být příliš husté, aby vítr mohl jimi proudit. Též při vydatném dešti nassávají husté masky mnoho vody a pak je slabý vítr převrhne. Náзор, že maska musí být tak hustá, aby zabránila průhledu i těm, kdo hned za ní stojí, je mylný. Čím větší je vzdálenost od nepřítele, tím řidší může být maska; čím řidší, tím dříve obstojí v tlaku větru.

36. Palebná postavení třeba volit u cest, neboť utvoření nových cest vzbudí pozornost nepřítele.

37. Klamných staveb třeba užívat co nejvíce. Musí se tak uspořádat, aby střelba na ně řízená nezasáhla skutečné stavby. Musí mít normální charakter zákopu, palebného postavení a p. a musí být tak založeny, aby se na první pohled již jako klamné nepoznaly. Vybavíme je všemi prostředky, které náleží k normální stavbě, neboť jen tak oklameme nepřátelské průzkumné prostředky. Jsou to klamná osádka z terčů, atrapy děl, cesty a pohyb na nich, místo střelby vypalujeme klamné nábojky atd. Zkrátka, stavba musí působit dojmem, že je stavbou skutečnou.

38. Klamné stavby třeba přezkoušet vlastním letcem. Podle leteckých fotografií je pak doplníme a opravíme.

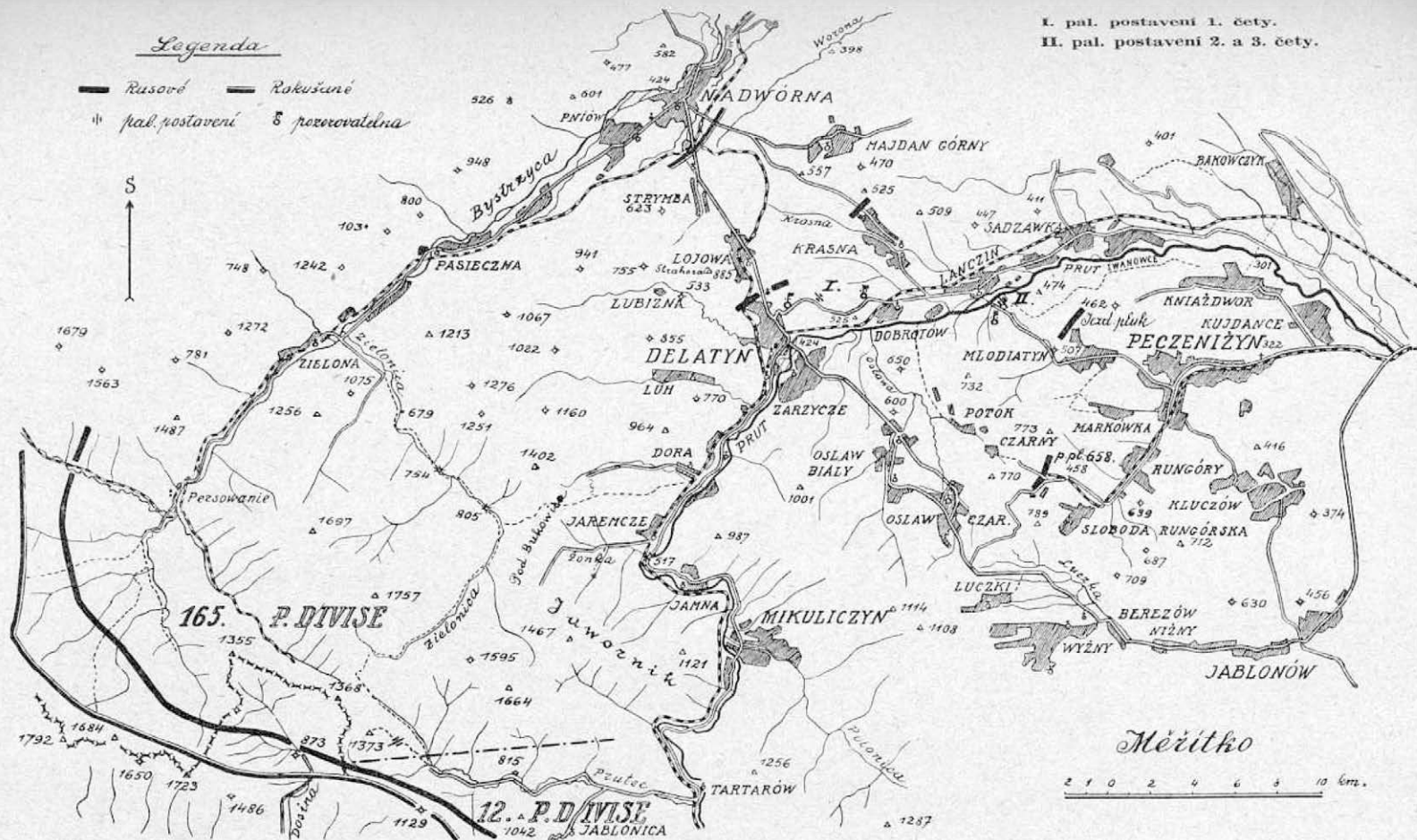
VII. Spojení.

39. Střelecko-technické a taktické linky mají velkou důležitost. Při zvýšené dělostřelecké činnosti se často telefonní linky přestřelí. Připevníme proto telefonní dráty na latích na spodní části stěny zákopů nebo je táhneme v plechových trubkách. Stavíme zásadně dvojité linky. V prostoru silně postřelovaném použijeme pancéřových kabelů. Vedeme je buď pod dnem spojovacích zákopů nebo ve zvláštních okopecích 2 m hlubokých. Po nakladení kabelu je zaházíme. Střelecko-technické linky zajistíme ještě běžci. Na 100 až 200 m, někdy i více, vybudujeme úkryty pro 2 muže. Každý obsadíme normálně jedním mužem.

Legenda

— Rusové — Rokušine
 „*pal. postavení* s pozorovatelná

I. pal. postavení 1. čety.
II. pal. postavení 2. a 3. čety.

K článku škpt. děl. Vsevoloda Milodanoviče: Manévr samostatné baterie 26. července 1917.

Dělostřelecké rozhledy roč. 1935.

VIII. Zařízení pro boj zblízka.

40. Každé palebné postavení zařídíme pro boj zblízka tak, aby tvořilo opěrný bod. Postavení oboženeme překážkou. Na křídlech zřídíme zákopy a ve stěnách zákopů uložíme ruční granáty ve zvláštních vybráních. Stanoviště kulometů zřídíme na vhodných místech, aby mohly páliť jak na pozemní cíle, tak na nízko létající letouny. Bude obyčejně na křídlech.

IX. Postavení kolesen.

41. Kolesny umístíme společně s bojovým trénem dosti daleko za postavením děl. Pro mužstvo postavíme lehké úkryty nebo baráky. Pro koně možno postavit rozmanité přístřešky. Velmi často zbudujeme zářez do svahu, kde pak zhotovíme jen střechu a zadní stěnu. Kde to poměry dovolují, doporučuje se vybudovat v palebném postavení úkryt pro dva koně.

X. Pořad prací bude asi tento:

1. Urovnání palebné pláně a úprava stanoviště.
2. Maskování.
3. Blízký zajišťovací bod pro střelbu v noci.
4. Latriny.
5. Úkryt pro telefon.
6. Úkryty pro důstojníky a obsluhu.
7. Zákop pro boj zblízka.
8. Věž pro prvního důstojníka.
9. Úkryty pro střelivo.
10. Úkryty obsluhy spojené zákopem tak, aby všechna děla byla spojena; zákop vedeme buď za dělem anebo pod lafetou, což je výhodnější. Vyžaduje to ovšem vyložení stěn zákopu deskami. Při nepřátelském postřelu skočí pak obsluha do zákopu.
11. Optická stanice.
12. Další spojovací zákopy.
13. Zákopy pro telefonní vedení (asi 30 cm hluboké jen v obvodu baterií a pozorovatelů).
14. Ložiště pro děla (trámce).
15. Úkryt pro kuchyň.
16. Pro dva koně.
17. Studně (cementové roury).
18. Zároveň se buduje pozorovatelná a záměnná postavení.

Kapitán děl. Karel Z a d i n a :

Střelba umlčovací.

Umlčovací střelba je svým provedením úkol čistě technický, ale svým pojetím je to problém taktický. Tato druhá vlastnost vtiskuje této střelbě zvláštní ráz, úplně odlišný od rázu střelby ničivé. Od velitele baterie, který je jejím vykonavatelem, vyžaduje nejen vědomosti střelecko-technické, ale i značný rozhled střelecko-taktický: rychlé rozhodování, duševní pohotovost a pružnost, okamžitou reakci na změnu situace (cíle),